

İKV BİLGİ NOTU

AVRUPA SAYIŞTAYI OTP PLANLARI RAPORU

Aygen Torun, İKV Uzman Yardımcısı

AB Ortak Tarım Politikası (OTP), çiftçilere gelir desteği sunuyor, gıda güvenliğini artırıyor ve kırsal alanlardaki geçim kaynaklarını koruyor. Güncel OTP döneminde çevrenin ve biyoçeşitliliğin korunması ve iklim eylemi unsurları da yer alıyor. Üye ülkeler OTP'yi uygulayabilmek için ulusal OTP strateji planları hazırlıyor. Avrupa Sayıştayı, 30 Eylül 2024 tarihinde OTP'nin 2023-2027 dönemini değerlendirdiği bir rapor yayımladı.¹ Bu raporda 2023-2027 dönemi OTP stratejik planlarının "daha yeşil bir OTP" hedefiyle bağdaşım bağdaşmadığı değerlendiriliyor. Raporun önemli çıktıları ise şu şekilde sıralanıyor:

1. 2023-2027 OTP planları bir önceki dönemdekenden daha çevreci olmasına rağmen AB'nin iklim ve çevre hedefleriyle uyum sağlamıyor. Planlarda çevre performansını değerlendirmeye yardımcı unsurların eksik olduğu belirtiliyor.
2. 2023-2027 OTP Stratejik Planlar Tüzüğü'nün daha çevreci bir yaklaşımla tasarlanması, OTP'nin iklim ve çevre korumada daha iddialı olmasını sağlıyor, fakat planlarda çevreci unsurların bir önceki OTP dönemine kıyasla beklenen artışta olmadığı kaydediliyor. Komisyonun çiftçilere sağladığı imtiyazlar ve çiftçilerin gönüllü programları kabul etme düzeyleri OTP planlarının iklim ve çevre üzerindeki etkilerinde önemli rol oynuyor.
3. OTP stratejik planlarının Yeşil Mutabakat hedefleriyle uyum düzeyi zayıf olarak nitelendiriliyor. Yeşil Mutabakat hedeflerinin OTP mevzuatıyla bütünleştirilmediği belirtiliyor. Üye ülkelerden veriler gelmediği sürece Komisyonun stratejik planların Yeşil Mutabakat hedeflerine katkısını ölçmesi mümkün olmuyor. Yeşil Mutabakat hedeflerinin gerçekleşmesi ise büyük ölçüde OTP dışı eylemlere dayanıyor. Planlar uzun vadeli iklim ve çevre sorunlarına çözüm için önemli tarım uygulamaları içerse de diğer bazı temel uygulamalara yer verilmiyor.
4. OTP izleme çerçevesi basitleştirilmiş olsa da hedefler açık değil ve izleme için belirlenen göstergeler sonuçlardan ziyade çıktılara odaklanıyor. Bazı planlarda sonuç göstergeleri eksik ve üye ülkelerin sonuç göstergeleri ve hedefler arasında kurduğu bağ değişiklik gösteriyor. Bu unsurlar OTP'nin kazanımlarının başarıyla ortaya koyulmasını engelliyor.

Bu sorunlar ışığında Avrupa Sayıştayı Komisyon'a şu önerilerde bulunuyor:

- Planlarda iyi çevre uygulamalarının paylaşımını teşvik edilmeli,
- OTP'nin Yeşil Mutabakat hedeflerine katkısı hesaplanmalı,
- Bir sonraki OTP'de çevre ve iklim izleme çerçevesi daha güçlü hâle getirilmeli.

¹ European Court of Auditors, "Common Agricultural Policy Plans", 30.09.2024, <https://www.eca.europa.eu/en/publications/SR-2024-20>.